

deres Tal, paa en Simplifikation af det hele System. Jeg vilde ogsaa anse det for ønskeligt, om der, naar der for Alvor skal tages fat paa en Reform af Almueskolevæsenet, tillige kunde skrives til en Kodifikation af samtlige de om Skolevæsenet gjældende Bestemmelser. Jeg veed meget vel, hvad der kan svares hertil: Kommer man med en saadan sammenfattende Fremstilling af alle de Lovgivningsregler, som for Fremtiden skulle være gjældende paa det ene eller det andet Omraade, saa lyder det i Kor, at dette er et alt for stort, alt for svært, alt for uoverkommeligt Arbejde, og at man hellere maa tage smaa Ting for ad Gangen; men kommer man med de mindre Ting, enten en enkelt eller flere sammensatte, saa forlanges der en Kodifikation. Det vil være fuldkommen besøjet, hvis den ærede Minister svarer mig: „Man har tidligere forsøgt en Kodifikation, men den er strandet; lad os nu prøve paa at gennemføre en Reform af disse enkelte Punkter.“ Mine Ord skulle derfor heller ikke i mindste Maade være nogen Bebreidelse imod den ærede Minister; jeg henstiller blot til ham og til de ærede Herrer, om man ikke vil give mig Ret i, at den, der uden særlig Indsigt i Alt, hvad der vedrører Skolevæsenet, gennemlæser Lovforslaget, vil paa en Mangfoldighed af Punkter blive ganske usikker og vildfarende, om det ikke stiller sig temmelig uklart for den ikke særlig Sagkyndige, hvorledes mange Forhold blive ordnede, og om det ikke vilde være en Fordel, saafremt den Skolereformlov, som vi Alle eftertragte, kom til at omfatte indenfor sig alle de Regler, der fremtidig skulle bestemme Ordningen af Folkeskolevæsenet, saa at man fik, kan jeg gjerne sige, en i Nutidens Billede skabt Udgave af en fuldstændig Skolelov, saaledes som man i 1814 gav under Gnevældens. At en Reform, som den her omhandlede, paa ingen Maade kan gennemføres, uden at paasøre Staten meget betydelige Byrder, erkendes villig. De ærede Herrer, som have talt, og som i det Hele taget nærmest have stillet sig som Modstandere af denne Lov, om end med Anerkendelse af dens gode Sider, have heller ikke haft Betænkelse ved at udrede betydelig større Bidrag til Folkeskolevæsenet direkte af Statskassen, end Tilfaldet hidtil har været; deres Vovsel er kun gaaet ud paa, om de Offre, som denne Lov vilde medføre for Kommunerne og Staten, virkelig kunne siges at opveies derved, at Beskaffenheden af den Folkeundervisning, der bliver Lovens Følge, væsentlig forbedres. Det er selvfølgelig et Spørgsmaal, der maa afgjøres, om Offrene staa i Forhold til de Fordele, der naas. At jeg fra min Side hellere end gjerne gaar med til at yde endogsaa betydelige Tilskud til Folkeundervisningen, har jeg oftere haft Leilighed til at udtale, og jeg stal derfor ikke nu komme tilbage dertil. Men jeg kan dog ikke tilbageholde en Bemærkning, der falder noget sammen med, hvad det ærede Medlem for

Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) yttrede, nemlig, at saaledes som Lovforslaget her foreligger, skriver det i Virkeligheden en Bezel paa Staten, hvis Størelse det er meget vanskeligt at gjøre sig nogen rigtig Forestilling om. Jeg nævner heller ikke dette som nogen Anke imod Ministeren, fordi jeg erkender, at kun en Erfaring, der endnu ikke lader sig samle, fordi de Forhold, hvorpaa den skulde bygges, ikke ere skabte, vil være i Stand til at give nøjagtig Kundskab om, hvor stor Statens Byrde efter dette Lovforslag vilde blive. Men det er dog ikke uden Betænkelse at gaa til en Ordning, der vil medføre store Byrder for Staten, uden at man engang sender de Grændser, som disse ville naae, og jeg vil derfor meget henstille til det Udvalg, der skal nedsættes, at det vil gjøre Sit til i det Mindste at tilvejebringe saa fuldstændig en Kundskab derom som muligt. I Landsthingsudvalgets Betænkning ifjor — et Arbejde, som jeg ikke tror, man kan frakende en samvittighedsfuld Prøvelse af de paagjældende Forhold, og hvori jeg har fundet mange værdifulde Betragtninger, der have været mig til Belæring under Prøvelsen af disse Spørgsmaal — er der gjort Forsøg paa noget at klare dette Punkt; men Udvalget har selv maattet erkjende, at det Materiale, det havde til Raadighed i den Retning, var — og vel efter Sagens Natur maatte være — saa ufuldstændigt og uensartet, idet de enkelte Provster havde lagt væsentlig forskjellige Forudsætninger til Grund for deres Kalkuler, at man ikke saae sig i Stand til at udtale noget Bestemt i den Retning. Jeg tror, at dette er et Punkt, som, om det end ikke er et Kardinalpunkt, dog er vigtigt nok til at maatte i høi Grad sysselsætte det kommende Udvalg. Der er en finantsiel Bestemmelse i Lovforslaget, om hvilken jeg tror at kunne sige, at der kommer den ærede Minister til at staa Noget af. Det er § 21, hvor den ærede Ministers Forslag paalægger Sorø Akademi at yde aarlige Tilskud paa indtil 1,000 Kroner og Mere til alle de Kommuner, der maatte ville aabne Fortsættelsesskoler for Børn i 14—15 Mars Alderen. At jeg er særlig øm over Sorø Akademis Midler, har jeg jo ofte haft Leilighed til at vise; men jeg har tillige haft Leilighed til ved Afstemninger at lægge for Dagen, at jeg ikke paa nogen Maade er fjendtlig fundet mod Anvendelsen af Sorø Akademis aarlige Overskud til Formaal, der beskæftige sig med den almindelige Oplysning, hvad enten det nu er den mere folkelige eller den, som meddeles i Realskolerne eller i den lærde Skole, eller den er af hvilken som helst anden Art. Men det maa erindres, at man er gaaet overordentlig langt i den Retning i de senere Aar, og at de Fordringer, man efterhaanden har stillet til Sorø Akademis Midler, ere meget betydelige, saa betydelige, at det Overskud, der nu er tilbage, ikke kan siges at være stort. Nu er der vel stillet os i Udsigt, at Sorø Akademi